

Розділ 4: Запитання щодо інвентаризації майна органів місцевого самоврядування, що об'єднуються

Запитання 1: Яким чином та ким має формуватися інвентаризаційна комісія?

Відповідь: Інвентаризацію в установі, яка припиняється, має проводити комісія з реорганізації. Адже саме до комісії з реорганізації з моменту її призначення відповідно до ч. 4 ст. 105 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 р. № 435-IV (далі – ЦКУ) переходять всі повноваження щодо управління справами відповідної юридичної особи. конкретно.

На час проведення реорганізації органів місцевого самоврядування повноваження щодо забезпечення такого припинення здійснює новообраний сільський, селищний, міський голова. Це передбачено ч. 7 ст. 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. № 157-VIII (далі – Закон про добровільне об'єднання громад). При цьому залежно від потреби ради ОТГ можуть самостійно вирішувати питання щодо кількості комісій з реорганізації (у кожній ТГ, що об'єдналася, чи однієї комісії для всіх ТГ) та їх персонального складу.

До складу комісії з реорганізації можуть входити представники як нової ради, так і тієї, що припиняється. Однак наявність у її складі представника бухгалтерської служби – **обов'язкова**.

Склад комісії з реорганізації має бути затверджений **рішенням про припинення діяльності** ради ОТГ на першій сесії. У цьому рішенні необхідно прописати повноваження щодо здійснення інвентаризації, які покладаються на комісію з реорганізації. Якщо у згаданому рішенні це питання не знайшло свого відображення, тоді слід оформити окреме розпорядження голови ради ОТГ про проведення інвентаризації активів і зобов'язань ОМС, що припиняються, відповідними комісіями з реорганізації.

Запитання 2: Якими є граничні строки проведення інвентаризації майна ОМС при реорганізації?

Відповідь: Конкретні строки проведення інвентаризації чинним законодавством не встановлено. З огляду на це, рекомендуємо проводити інвентаризацію **перед складанням передавального акта** – підсумкового документа за результатами діяльності комісії з реорганізації. Цей документ має обов'язково містити положення про правонаступництво, щодо всіх зобов'язань юридичної особи, що припиняється, а також стосовно її всіх боржників та кредиторів включаючи зобов'язання, які оспоруються. Це передбачено ч. 2 ст. 107 ЦКУ. Бажано, щоб передавальний акт було складено, а отже, і завершено інвентаризацію до закінчення поточного року.

Запитання 3: Чи потрібно проводити інвентаризацію майна комунальних підприємств, які підпорядковуються радам, у зв'язку з процесом об'єднання відповідних ТГ?

Відповідь: Інвентаризацію майна та зобов'язань з метою їх передачі в подальшому правонаступнику (раді ОТГ) слід проводити лише в ОМС, які припиняються (тобто **тільки у відповідних радах**). Так, відповідно до абз. 8 п. 7 розд. I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 (далі – Положення про інвентаризацію) у випадку реорганізації ОМС здійснюється **суцільна** інвентаризація. Тобто така перевірка має охоплювати **всі без винятку зобов'язання та активи** відповідної ради незалежно від їх місцезнаходження, у тому числі предмети, які передані у прокат, оренду або перебувають на реконструкції, модернізації, консервації, у ремонті, запасі або резерві незалежно від технічного стану.

Натомість безпосередньо майно комунальних підприємств, підзвітних ОМС, що об'єдналися, не передається на баланс ради ОТГ. В таких підприємствах змінюється лише підпорядкування. Відтак інвентаризація у комунальних підприємствах, які знаходяться у підпорядкуванні відповідних ОМС, має проводитися у загальному порядку, визначеному *Положенням про інвентаризацію*.

Запитання 4: Чи можливо прийняти на баланс безгосподарне майно, виявлене під час інвентаризації, в процесі реорганізації ОМС?

Відповідь: Прийняти на баланс раніше не враховане, безгосподарне майно, виявлене під час інвентаризації, не тільки можливо, але й **необхідно**. Зокрема, відповідно до п. 1.5 розд. III *Положення про інвентаризацію*, у разі виявлення об'єктів, що не знаходяться на обліку, а також об'єктів, дані про які відсутні в обліку, необхідно внести до інвентаризаційного опису відсутні відомості і технічні показники про такі об'єкти. Наприклад, про будівлі слід указати їх призначення, основні матеріали, з яких вони побудовані, об'єм (зовнішній чи внутрішній обмір), площа (загальна корисна площа), число поверхів, підвалів, напівпідвалів, рік побудови тощо.

Оцінка виявлених об'єктів проводиться **за справедливою вартістю** (п. 1.5 розд. III *Положення про інвентаризацію*). Залучати для цього професійного оцінювача **не обов'язково**. Така вимога чинним законодавством **не передбачена**. Тобто при оцінці лишків матеріальних цінностей комісія з реорганізації має виходити з припущення, скільки міг би коштувати аналогічний об'єкт із урахуванням ступеня його зносу і технічного стану на момент оприбуткування.

Результати оцінки повинні бути оформлені **актом оцінки** інвентаризаційної комісії установи довільної форми.

Водночас при оцінці земельних ділянок, будівель та споруд (у тому числі й недобудованих), а також транспортних засобів, виявлених як лишки при інвентаризації, вважаємо за доцільне все ж таки звертатися до суб'єкта оціночної діяльності. Тоді як для достовірної оцінки складних приладів та обладнання (у тому числі обчислювальної техніки) достатньо експертного висновку спеціалізованої організації з ремонту та сервісного обслуговування відповідної техніки.

Запитання 5: Який порядок оцінки нестач матеріальних цінностей, виявлених під час інвентаризації? Чи потрібно для визначення розміру збитку від нестач залучати незалежного оцінювача?

Відповідь: Механізм визначення розміру збитків встановлено *Порядком визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. № 116*. Відповідно до п. 2 цього *Порядку* розмір збитків від нестач визначають шляхом проведення **незалежної оцінки** відповідно до національних стандартів. Якщо ж було завдано майнової шкоди державі, територіальній громаді або суб'єкту господарювання з державною (комунальною) часткою в статутному (складеному) капіталі, то слід керуватися нормами *Методики оцінки майна, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 1891* (далі – *Методика оцінки майна*).

Таким чином, для визначення розміру збитків від нестачі, псування, розкрадання майна доведеться **звернутися до суб'єкта оціночної діяльності** для проведення незалежної оцінки. Причому у разі, коли замовником проведення такої оцінки є ОМС, виконавець обирається **на конкурсних засадах** в порядку, що встановлюється Фондом державного майна (п. 104 *Методики оцінки майна*).

Оцінка збитків має бути проведена на дату добровільного відшкодування збитків, або на день подання позову до суду. Це передбачено ч. 3 ст. 225 *Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436-VI*.